

היריעה הנהדרת

ובמה עוסק השר תמיר? מה עומד בראש דאגותיו? מי שפטידיבה מובן מאליו: מי שפטידיבה, השר תמיר החליט לשים קץ ושערוריה זו של פרקליטים צעירים, ריב, המנצלים את מישפטידיבה כדי לעשות קאריירה.

הוא החליט שהתנהגותם של הנתבעים במישפטידיבה, המשחירים את פניהם של תובעיהם, צריכה להיפסק. באופן מיוחד, ומעל לכל, הוא החליט להיחלם כנוהג הנפסד של הגשת שאילונים משמיצים לתובע עים כמישפטידיבה.

לכן החליט שמואל תמיר כי יש להחריף את החוק לאיסור לשונו הרע. אמנם, חוק זה, בנוסח הקיים, הוא כה דראקוני, עד שאין לו אחר ורע בספריה החוקים של המדינות הדמוקרטיות. גם עתה הוא מהווה סכנה חמורה ביותר לקיומה של עיתונות חופשית ולוחמת.

אבל שמואל תמיר החליט שלא די בנור סח הקיים של החוק. יש להחמיר אותו. יש להגביל בצורה דראסטית את כושר ההגנה של הנאשמים והנתבעים במישפטידיבה. יש לשתום את פיה של העיתונות, המדווחת על מישפטידיבה לה. ובראש וראשונה יש למנוע ממנה לדווח על השאלונים, המוגשים לתובע במישפט כזה.

צניקן יכוד היה לטעון כי שמיר אד תמיר רומה איש שטיפס כי סולם אד ראש החומה, והבועט כי רגלו כסולם, כדי שאחרים לא יטפסו אחריו.

מי שאינו צניקן יכול לחשוב כי השר תמיר הביט אחרון, אל מעשיו של הפרקליט תמיר, והחליט: לא יכירנו מקומן של שיטות כאלה במדינה מתקנת. שאני מנצח על מישפטידיבה, אצלי לא יהיה עוד הירש שחור!

אילו היה זה כך, אפשר היה לבייך את תמיר על התעלתו המוסרית הנעלה.

אני צניקן, וגם אני מאמין בסגור לותיו המוסריות המופלגות של שמואל תמיר. אני נאלץ להסתפק בהסבר שלישי לגילגול גישמתו. בהגיעו סוף-סוף אל השררה, סיגל לעצמו שמואל תמיר במהרה רותשיא את דרדומה שמה של אישי-שררה, המגן על אנשי-שררה אחרים.

איני יודע מה היו מניעיו האישיים של הפרקליט הצעיר, שניחל את ההגנה במישפטידיבה, אבל אני יודע שמישפט קסטנר חשף פרשה חבויה וחדש שובה, למען ההיסטוריונים של מחר, ושימישפט בן-גוריון היה מרור במלחמה בגד השחיתות במדינה. השיטות שבהן השתמש תמיר במישפטים אלה, אפילו הגויס פה ושם, שרחו מטרה חיובית ביותר, איני רוצה להתייחס למישפטים תלויים ועומדים בבית-המישפט — כגון מישפט-הדיבה של בצלאל מירנר, נגד העיתון הארץ, או מישפטידיבה של ייגאל ידן, שותפו הפוליטי של תמיר, נגד העולם הזה, שבו הגשנו לידן שאלון ארוך ומפורט, שטרם נענה. העיקרון חשוב מכל מישפט מסוים.

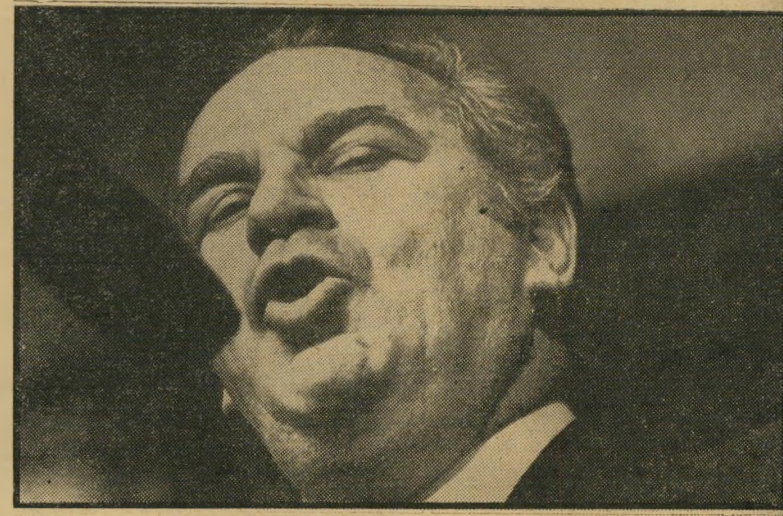
העיקרון אומר: האינטרס של החברה הדמוקרטית, הזקוקה לעיתונות חופשית, לוחמת וחושפת, חשוב לאין שיעור יותר מזה האינטרס של בעלי-השררה, החוששים מפני מישפט פומבי. החוק הקיים מנתן למושפך הגנה מלאה, ויותר מזה. ולראייה: שמואל תמיר עצמו הגיש על פיו מישפט נגדו, וזכה בפשרה שבה התגלגלו על ביטוי מסויים. עבדו הנרצע של תמיר, עקיבא נוף, הגיש נגדו מישפט וזכה בערכאה ראשונה. אני עצמי הגשתי מישפט נגד מוסד סכינה אצתי כ„אנשי-צניקן“ וזכיתי במישפט ככל הערכאות. עד לבית-המישפט העליון, מכל מע: כולנו היינו משוכנעים כי אין לתובע מה לחשוש במישפטידיבה.

מה שרוצה תמיר להשיג עתה הוא הרבה מעבר למתן הגנה חגיגתית בואת. התליקן עזול לפתום את פי הביקורת העיתונאית, וכפך לשמש פומקן-דרך נוסף בתהליך ההסתאבות של השילטון, הנמשך אחריו „המהפך“.

אחרי שהצליח במישחק, מיהר להחליף את האסימונים למטבע פוליטית קשה. בי 1959 ייסד את תנועת „המישטר החדש“, ומשם עבר לחרות, ומשם למרכז החופשי, ומשם לליכוד, ומשם ל„ש. ומשם... קאריירה מזהירה ומגוונת, שיהיה היתה כליפוקה מבוססת על ניהול ההגנה במישפטידיבה סנסציוני ניים.

תמיר יבוי, על כן, להיחשב כמומהה הלאומי מס' 1 לנושא זה. הוא יכול היה לשמש כמרצה הראשי בקורס לפרקליטים צעירים ושאפתניים, על הנושא: „איך לרכוש תהילה ולעשות קאריירה כפרקליטתם של נאשמים במישפטידיבה.“ בקורס הזה היה מקדיש, בוני דאן פרק מיוחד לנושא „שאלוני נים“.

במישפטידיבה יכול כל צד להציג לצד השני שאלות בכתב, עוד לפני פתיחת המישפט עצמו, כדי לקצר את הדיונים.

השר תמיר: בעל השאלות חוזר בתשובה

פרקליט מולח יכול לנצל אפשרות זו למטרות שונות. במישפט עמוס בן-גוריון נגד „שורת המתנבאים“ הגיש פרקליט הנתבעים, שמואל תמיר, שאי דון שי 400 שאלות לתובע.

22 פורסמו בגיליון העולם הזה (962), ב-22 במארכ 1956. ועד היום אפשר לראות תוך התפעלות מכישרונו של הפרקליט הממולח. הנה כמה שאלות לדוגמה: „כמה פעמים תוך ארבע השנים האחרונות בילית בבאריים, בחברת אנשים מן העולם התחתון?“ „האם קיבלת איפעם שלמונים או שוחד, מאז היותך קצין במישטרת ישראל?“ „האם היה איפעם ברשותך רכוש שישנלקח מיפו בשנת 1948 או 1949?“ „האם נכון הדבר שמר סהר, המפכ"ל, טילפן לתל-אביב לפאריס אל (פלוגי) כדי לקבל את הסכמתו כי תתגורר בווליה שלו?“

„האם נכון הדבר שאתה וקצין נוסף ביליתם בבאר הירש השחור בכפר-שמריהו בחברת אנשים מסוימים, בנייהם אנשים יהודיים למישטרה כמבריחים?“ וכן הלאה. 400 שאלות. השם „הירש השחור“ הפך שאלמה, סמל של שיטת שלמה — שיטת השאי דונים של תמיר.

ינתיים הלפו שנים. אחרי שעבר דרך-התחתים ארוכה הגיע תמיר אל הכסא הנכסף ליד שולחן-הממשלה. כשר-המישפטים יש לו השפעה כמרעלה על החיקקה.

התפרקה, ברגע האחרון, כינגל הימישפטי.

השופט בנימין הלוי קבע כי קסטנר „מכר את נישמתו לשטן“, והנחיל לתמיר ניצחון מזהיר. (לאחר מכן הפך הלוי לנר-שאיכליו הפוליטי של תמיר, וגם עכשיו הוא משרת אותו בנאמנות). בית-המישפט העליון אמנם ביטל את הלקהארי של פסקיהדין זה, וכך נחל תמיר בסופו של דבר תבוסה. אך איש לא שמ לב לכך. תהילתו של עורך-הדין הצעיר, אמן יחסי-הציבור, כבר נרחה. קסטנר נרצח. מישפטידיבה של קסטנר היה הסיבוב הראשון בקאריירה של תמיר. הוא פתח לפניו את שעריו ההצחקה.

ה סיבוב השני היה אף הוא מישיפטידיבה גדול, סנסציוני, מסעיר. שוב ייצג שמואל תמיר את הנתבעים. ושוב הפך את בית-המישפט לזירה של מאבק פוליטי ויחסי-ציבור.

תמיר נעים לראות אדם החוזר בתשובה. קל וחומר כאשר הוא מקדיש את מרצו לגאולת נפשו של הזולת. השיכור הכרוני, שנגמל מן התלות בטיפה המרה והמטיף לשתית מים, הזונה בדימוס, המצטרפת למיסדר-נזירות, והמתנכת את בנות הדור הבא לחיים של מוסר.

מנהיג המאפיה, הנוטש את חיי-הפשע אחרי קאריירה ארוכה ומגוונת, והתורם מכספו למיפעלי צדקה וחסד.

את כל אלה הנציחה הוליווד במיטב סוחטייה-הדמעות שלה, וכולנו עקבנו אחרי עלילותיהם בדבקות ובאהדה. אמנם, הציניקאים טענו כי הסיבוב הפסיק לשתות רק כאשר הכבד שזו משו, שהזונה נישאה לאזהובם רק כאשר גברים בשרי דדם מאפו בה, שראש הפשעי המאורגן הפך פירנדרופ רק אחרי שצעירים השתלטו על עסקיו. אך מה לנו וציניקאים?

המסורת שלנו אומרת שצדיק גמור אינו יכול לעמוד במקום שעומדים בעליית-שור-בה. ורק הציניקאים טוענים שזה ביגלל הריח.

מי שמוקיר ומעריך בעליית-השובה אמיתיים, אינו יכול שלא לקלס ולשריב את שר-מישפטיינו, שמואל תמיר, סוף-סוף ניתנת לנו ההודמנות למר עליו מילה טובה, בלב שלם ובלי חסיגות. במה דברים אמורים? ביחסו החדש ל-מישפטידיבה.

הנה הוא החליט לצאת להגנת האזרח התמים, הנופל טרף בידי עדרת בני-כיועה, משמיצים, עיתוני אים ושאר מזולזים.

מה קורה כאשר אורח טוב כזה מנסה להתגונן ומגיש מישפט נגד משמיציו נטוליה-המצפון? אלה שוכרים עורך-דין ממולח, וזה משתולל בבית-המישפט כמו פר בזירה, נוגח בלי לחמים את כל הנקרה בדרכו. והסוף — המושפך יוצא מושפך עוד יותר, המשמיץ יוצא מנצח, ועורך-הדין — הה, עורך-הדין! — גם גורף הון, גם רוכש פירסום ותהילה וגם עושה קאריירה.

שמואל תמיר החליט לשים קץ למצב מכיש ומחוקר זה. ואיך יודע שמואל תמיר שהמצב זה הוא מתמיר ומביש? הנה כי כך — זהו הסיפור.

היו היה עורך-דין צעיר, מתחיל, ובלבו בערה התשוקה הלוהטת לפיר-סום ולתהילה. הוא חיפש קסנדריה אל ההצלחה הייחולת. חיפש ומצא את מישפטידיבה. שמו היה שמואל מ. תמיר (כצי נוסף).

אחרי שניים-שלושה מישפטים צנועים יותר, בא המישפט הגדול הראשון — מישפט קסטנר. יהודי זקן אחד, דתי ותימהוני, בשם מלכיאל גרינוואלד, היה מוציא עלוני-השר מצה משוכפלים, ובהם השמיץ עולם ומלואו, או, ובעיקר את חבריו במישפלת המיורחי (היא המפ"ל דהיום). ביום בהיר טען כי אחד ממנהיגי יהדות הונגריה, ד"ר יש"ר מלך רודולף קסטנר, שהפך לימים פקיד בכיר במישור המיסחור-התעשייתי, היה משתף-פעולה עם הנאצים בהשמדת יהודי די מולדתו.

היועץ המישפטי לממשלה, חיים כהן, הגיש על כך מישפט על הוצאת-דיבה. הנאשם שכר את עורך-הדין הצעיר והשאי-פתן, שמואל תמיר.

מישפטי-גרינוואלד הפך מישפטי קסטנר, ולמעשה היה מישפטי תמיר. הוא עשה בו כבתוך שני אולם בית-המישפט היה לזירת קרב נסערת. בעזרת „העולם הזה“ הפך תמיר את המדינה עז ראשה. אפילו ממשתי-ישראל עז